

Aan leden van de gemeenteraad

Uw brief van	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Datum	Verzonden d.d.
		2023-016297	21 maart 2023	
Onderwerp:		Behandeld door	Telefoonnummer	Bijlage(n)
Opvang (Oekraïense) vluchtelingen en taakstelling statushouders		Marc Boscha	0680121350	

Geachte leden van de gemeenteraad,

In deze brief informeren we u over de stand van zaken met betrekking tot de (crisis)noodopvang van (Oekraïense) vluchtelingen en de taakstelling statushouders binnen onze gemeente.

Opvang vluchtelingen

Op dinsdag 27 september 2022 heeft uw raad unaniem ingestemd met het verzorgen van een crisisnoodopvang in onze gemeente voor de duur van drie maanden. Op 10 januari 2023 heeft u vervolgens ingestemd met de verlenging van één maand van deze crisisnoodopvang.

In een zeer kort tijdsbestek is op een braakliggend terrein een crisisnoodopvanglocatie gerealiseerd. Dit door een grote ambtelijke inzet samen met flexibele leveranciers. Voor de dagelijkse aansturing op locatie zijn locatiemanagers en beveiligers aangetrokken. Drie maal per dag werd een maaltijd verzorgd die zo veel mogelijk was aangepast op de eetcultuur van de tijdelijke bewoners.

Op de crisisnoodopvanglocatie werd een medische post ingericht die overdag werd bemenst door een verpleegkundige. Deze kon, met behulp van zelfzorgmedicatie, de eerste medische zorg verlenen en waar nodig voor een doorverwijzing zorgen naar een specialist.

De vluchtelingen kregen een daginvulling door een samenspel van vele vrijwilligers, locatiemanagers, woonbegeleiders en ambtelijke inzet. Er zijn bijvoorbeeld sportactiviteiten uitgevoerd, gewandeld door het dorp en vaak samen gegeten. Voor zowel de jongeren als de volwassenen zijn vanaf de tweede maand verschillende taalgroepjes in gang gezet om met de vrijwilligers op informeel niveau de Nederlandse taal te leren.

Evaluatie communicatie crisisnoodopvanglocatie

Vanaf het eerste moment is communicatie een belangrijk onderdeel geweest de planvorming van de crisisnoodopvanglocatie in Elst. Dit heeft ertoe geleid dat er een communicatieplan is opgesteld met een duidelijke strategie, tijdspad en inzet van middelen, inclusief de inloopbijeenkomst. Tijdens de verschillende faseringen van besluitvorming tot en met de definitieve sluiting zijn daarnaast regelmatig omgevingsanalyses gemaakt. Alles bij elkaar heeft dit ertoe geleid dat de omgeving positief heeft gereageerd op de crisisnoodopvang.

Met het sluiten van de opvang is aan de directe omgeving (bedrijven) rondom de CNO en de ontvangers van de digitale nieuwsbrief gevraagd naar hun bevindingen.

De reacties:

De directe omgeving is tevreden met het verloop. Ze vinden dat ze goed geïnformeerd en op de hoogte gehouden zijn. Het contact met de gemeente noemen ze goed. Het geheel is rustig en goed verlopen. Enige punten die naar voren kwamen zijn het parkeren in het hoekje tegenover de ingang van de crisisnoodopvang. Dat is als rommelig ervaren. Een ander punt is dat er soms vluchtelingen over de weg liepen. Wel zijn ze tevreden hoe de bewoners van de crisisnoodopvang om zijn gegaan met hun omgeving.

De crisisnoodopvang is ondertussen per 28 februari jl. ten einde gekomen. De vluchtelingen zijn overgebracht naar andere locaties in Gelderland.

Oekraïense vluchtelingen

Leefgeld

Alle Oekraïense vluchtelingen die het leefgeld hebben aangevraagd en in Overbetuwe ingeschreven staan, krijgen leefgeld. Ze ontvangen het leefgeld – eventueel met terugwerkende kracht – vanaf de dag dat ze hier in Overbetuwe zijn aangekomen. Het leefgeld is bedoeld om maaltijden, kleding en persoonlijke uitgaven te bekostigen. De hoogte van het leefgeld is per 1 februari 2023 gewijzigd en afhankelijk geworden van de leeftijd van de vluchteling en van de grootte van het gezin (zie figuur 1). Deze verandering is doorgevoerd zodat het leefgeld voor Oekraïense vluchtelingen beter aansluit op het leefgeld voor andere groepen in Nederland, zoals asielzoekers, statushouders en mensen met een bijstandsuitkering.

Figuur 1: Bedragen leefgeld sinds 1 februari 2023

Leefgeld per vluchteling per maand vanaf 1 februari 2023		Eetgeld	Kleding	Extra toelage bij particuliere opvang
1 of 2 personen	Volwassene of alleenstaande minderjarige vluchteling	€ 215,06	€ 56,12	€ 93,00
	Minderjarige	€ 178,36	€ 56,12	€ 93,00
3 personen	Volwassene	€ 171,99	€ 56,12	€ 93,00
	Minderjarige	€ 142,57	€ 56,12	€ 93,00
4 of meer personen	Volwassene	€ 150,45	€ 56,12	€ 93,00
	Minderjarige	€ 124,97	€ 56,12	€ 93,00

Sinds 1 februari 2023 zijn ook de regels voor werk en leeftijd aangepast. Als iemand van 18 jaar of ouder gaat werken, wordt voortaan het leefgeld van het gehele gezin stopgezet. Hetzelfde gebeurt als iemand van 18 jaar of ouder een uitkering van de Nederlandse overheid ontvangt.

Er is in totaal € 475.345 aan leefgeld uitgekeerd (tot en met 6 maart 2023). Het leefgeld wordt voornamelijk uitgekeerd via een bankrekening. Oekraïense vluchtelingen die geen bankrekening kunnen openen, kunnen het leefgeld via een prepaid kaart van de BNG Bank ontvangen. Er zijn 19 Oekraïense vluchtelingen die betaling van het leefgeld via een prepaid kaart ontvangen.

Activiteiten, ontspanning en het leren van de taal

Om de drempel naar het meedoen in onze gemeente te verlagen, hebben Oekraïense evacuees vanaf 1 augustus 2022 toegang tot de Meedoenregeling. Op die manier kunnen vluchtelingen gebruik maken van het gehele aanbod aan voorzieningen. De instructie om de Meedoenregeling aan te vragen is vertaald naar het Oekraïens. In Pactum doen een vrijwillig tolk en inwoners de aanvraag zelf. Tot op heden is beperkt gebruik gemaakt van de Meedoenregeling.

De regeling en de voorwaarden om in aanmerking te komen, worden in 2023 via de locatiemanagers van Pactum onder de aandacht van Oekraïners gebracht. De Oekraïners die bij

gastgezinnen zijn ondergebracht worden via de gemeentelijke contactpersonen over de regeling geïnformeerd.

Vanaf het najaar 2022 krijgt een groep van 20 vluchtelingen in Pactum Nederlandse les van het Rijn IJssel. Deze reeks lessen over een periode van 20 weken is ingekocht door de gemeente. Er komt in 2023 een vervolg van 20 weken. Ook komt er een aanbod voor vluchtelingen die zijn opgevangen bij particulieren in Overbetuwe.

Bemiddeling naar werk

Na de opening van de opvanglocatie bij Pactum zijn we samen met het Werkgeversservicepunt (Wsp) in gesprek gegaan met de Oekraïense bewoners. Samen met het Wsp, vrijwilligers en locatiemanagers hebben we op 11 juli de wensen en mogelijkheden van de Oekraïense bewoners die onder de beroepsbevolking vallen in beeld gebracht.

Nu we acht maanden verder zijn, is het grootste gedeelte van deze groep nog altijd aan het werk. Van de 55 bewoners die de mogelijkheid hebben om te werken, zijn 31 daadwerkelijk aan het werk. Van de 24 bewoners die nu niet aan het werk zijn, zijn er in de afgelopen maand ongeveer 5 contracten niet verlengd. Deze bewoners worden naar het werkcentrum verwezen of worden met hulp van de locatiemanagers bij Pactum geholpen om weer aan het werk te gaan.

Tien vluchtelingen die bij gastgezinnen wonen zijn aan het werk. In brieven en huisbezoeken aan gastgezinnen wordt nogmaals gewezen op de hulp op bemiddeling naar betaald werk.

Per maand ondersteunen de klantmanagers gemiddeld 2 tot 3 Oekraïners naar werk. Het gaat dan om mensen waarvan het contract niet is verlengd of om nieuw gearriveerde Oekraïners. Werkgevers binnen Overbetuwe ervaren de Oekraïners als positief.

Onderwijs

De Gemeente Overbetuwe verzorgt onderwijs aan Oekraïense kinderen die in onze gemeente verblijven. Gemiddeld hebben er 20 kinderen PO-onderwijs en gemiddeld 15 kinderen VO-onderwijs gevolgd. De aantallen fluctueren, omdat er ook families terugkeren naar Oekraïne en uit beeld raken. De gemeente heeft zicht op de leerlingen die ingeschreven staan in de gemeentelijke basisadministratie. De leerlingen in het primair onderwijs zitten vrijwel allemaal op de Dr. Lammerts van Buerenschool in Zetten, waar aparte groepen voor Oekraïense leerlingen zijn ingericht. Voor een beperkt aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs wordt de Internationale Schakelklas (ISK) in Wageningen en Arnhem ingezet. Met de directeur en bestuurder (Scholengroep Over-en Middenbetuwe) van de Dr. Lammerts van Buerenschool school, alsmede met een aantal andere bestuurders van het primair onderwijs, heeft de Gemeente Overbetuwe eens in de zoveel weken een voortgangsoverleg.

De gemeente draagt zorg voor de inrichting van leslokalen, de aanschaf van ICT-middelen en methodes en de inzet van psychosociale begeleiding tot een bedrag van 50.000 euro. Psychosociale begeleiding wordt vergoed vanuit de bestaande subsidierelaties met partners. Inmiddels heeft het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Sport in 2022 90.000 euro toegekend aan de gemeente voor de tegemoetkoming in onderwijshuisvesting voor Oekraïense leerlingen. Met middelen uit het onderwijsachterstanden budget is Stichting Pas ingezet om scholen te ondersteunen bij de verzorging van het onderwijs aan Oekraïense leerlingen.

Taakstelling Oekraïense vluchtelingen

Het college heeft op 21 maart 2023 besloten om uiterlijk per 1 mei 2023 medewerking te verlenen aan het huisvesten van ca 50 Oekraïense vluchtelingen in het voormalig LingeHotel aan de Dorpsstraat in Elst. Meer informatie hierover vindt u in het collegevoorstel (2023-013381) 'Opvang Oekraïense vluchtelingen in het voormalig LingeHotel in Elst.

Naast de noodopvangloactie in Zetten bij Pactum, waar sinds vorig jaar mei 78 mensen verblijven en binnenkort waarschijnlijk zo'n 86, voldoet Overbetuwe daarmee aan de taakstelling van 136 die we hebben te vervullen.

Derdelanders

Derdelanders kunnen tot 4 september 2023 in de opvang voor vluchtelingen uit Oekraïne verblijven om zo de hoge druk op de asielopvang te verlichten. Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, Eric van der Burg, besluit hiertoe na overleg met de VNG en het Veiligheidsberaad. Het gaat om circa 4.660 derdelanders die gevlucht zijn uit Oekraïne, maar feitelijk afkomstig zijn uit andere landen. Zij studeerden of werkten bijvoorbeeld in Oekraïne. In deze periode start de IND gelijktijdig met de behandeling van hun asielaanvragen. Binnen de opvang in Zetten bieden we aan 14 derdelanders een plek.

Taakstelling statushouders

In 2022 hebben we een taakstelling van 65 personen opgelegd gekregen voor de huisvesting van statushouders, hiervan hebben we er 55 in 2022 een goede woonplek kunnen bieden.

De taakstelling voor de eerste helft van 2023 is 58. Totaal moeten we tot 1 juli 2023 dus 68 statushouders huisvesten in Overbetuwe. De eerste twee maanden van dit jaar hebben we 14 statushouders gehuisvest. Eind maart komen drie woningen beschikbaar voor de huisvesting van statushouders.

Het is vrijwel onmogelijk om in het huidige aanbod van sociale woonruimte de taakstelling dit jaar te halen, gezien het lage aantal woonmutaties en het grote aantal doelgroepen dat met voorrang gehuisvest moet worden. Hierover wordt bestuurlijk het gesprek gevoerd met de woningcorporaties binnen onze gemeente. Daarnaast is in het raadsinformatiememo van 24 januari 2023 aangegeven om van eind 2023 tot eind 2024 in Overbetuwe 130 flexwoningen te realiseren. Een deel daarvan komt beschikbaar voor statushouders, evenals voor starters en spoedzoekers.

We vertrouwen erop u op deze manier een actueel beeld te hebben geschetst van de opvang van (Oekraïense) vluchtelingen en statushouders binnen onze gemeente.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders,
de gemeentesecretaris,

de burgemeester,

P.J.E. Breukers

R.P. Hoytink-Roubos